

6 OMSETNING ETTER RESEPT, TIL INSTITUSJON M.M.

6.1 OMSETNING AV LEGEMIDLER ETTER RESEPT

Tabellen under viser hovedtallene for omsetningen av reseptpliktige legemidler. Det inkluderer bare omsetningen etter resept. Salg til sykehus/ institusjoner er derfor utelatt. Reseptfrie legemidler som er ekspedert etter resept er også utelatt.

Salget fra apotek etter resept utgjorde 72,5 prosent av det totale legemiddelsalget.

Gruppe N Nervesystemet er den største ATC-hovedgruppen med en omsetning etter resept på 2,5 mrd. kroner, fulgt av gruppe C Hjerte og kretsløp med omsetning på 2,0 mrd. kroner.

Det er ingen spesielt store endringer i totalomsetningen for de enkelte gruppene fra 2007 til 2008. Størst endring er det i gruppen V – Varia, men omsetningen totalt i denne gruppen er lav, og en liten endring kan få stort utslag (se kapittel 7.13 for nærmere omtale).

Tabell 6.1.1 Omsetning av reseptpliktige legemidler etter resept (mill. kroner og mill. DDD)

Kap.		2008 mill. kr	Prosent endring 2007-08	2008 mill. DDD	Prosent endring 2007-08
A	Fordøyelsesorganer og stoffskifte	1 200,9	-1,6	180,1	9,4
B	Blod og bloddannende organer	615,9	9,1	183,0	5,6
C	Hjerte og kretsløp	2 000,1	-3,8	798,5	8,0
D	Dermatologiske midler	194,6	3,3	2,8	24,9
G	Urogenitalsystem og kjønnshormoner	777,1	2,1	151,9	3,3
H	Hormoner til systemisk bruk, ekskl. kjønnshormoner og insulin	373,1	6,0	63,4	4,9
J	Antiinfektiva til systemisk bruk	607,8	7,8	29,2	2,6
L	Antineoplastiske og immunmodulerende midler	1 898,4	7,3	21,8	7,4
M	Muskler og skjelett	288,6	-12,5	78,9	-2,4
N	Nervesystemet	2 465,4	-1,9	304,6	5,4
P	Antiparasitære midler, insekticider og insektmidler	34,2	3,2	1,1	0,1
R	Respirasjonsorganer	1 365,9	0,3	225,5	1,6
S	Sanseorganer	284,7	4,8	27,1	-1,0
V	Varia	38,2	29,6	0,2	20,3
Totalt		12 144,8	0,9	2 068,2	5,7

Tabell 6.1.2 De 10 mest omsatte virkestoffene etter resept (mill. kroner og mill. DDD)

	ATC 5. nivå	Virkestoff	Merkenavn eksempler	2008 mill. kr	Prosent endring 2007-08	2008 mill. DDD	Prosent endring 2007-08
1	L04AB01	Etanercept	Enbrel	499,8	12,1	1,4	13,3
2	R03AK06	Salmeterol og andre midler ved obstruktiv lungesykdom	Seretide	319,4	-0,2	19,3	1,3
3	C10AA05	Atorvastatin	Lipitor	231,8	-23,4	83,7	2,2
4	L04AB04	Adalimumab	Humira	227,9	15,2	0,6	23,3
5	R03AK07	Formoterol og andre midler ved obstruktiv lungesykdom	Symbicort	220,7	9,2	12,5	9,8
6	C10AA01	Simvastatin	Zocor	208,2	15,7	215,7	18,7
7	A02BC05	Esomeprazol	Nexium	203,8	-12,0	21,3	-0,9
8	N06AB10	Escitalopram	Ciprallex	164,3	6,8	26,6	12,8
9	C09DA01	Losartan og diuretika	Cozaar comp	163,6	-4,0	21,4	2,6
10	N02AA59	Kodein kombinasjoner	Paralgin forte, Pinex forte	142,8	1,7	19,9	1,2

Se for øvrig omtale av de enkelte legemiddelgrupper etter resept i kapittel 7.

6.2 OMSETNING AV LEGEMIDLER TIL SYKEHUS OG ANDRE HELSEINSTITUSJONER (ORDRE)

Dette kapittelet omhandler salg av reseptpliktige legemidler fra apotek til sykehus, sykehjem og institusjoner og andre ordrekunder. Bestilling av legemidler til institusjoner gjøres ved hjelp av rekvisisjon i stedet for resept skrevet ut til enkeltpasienter. Sykehus er den dominerende ordrekunden. Andre ordrekunder kan være legekontor og tannlegekontor, men forbruket på disse stedene er svært lite i forhold til sykehussalget.

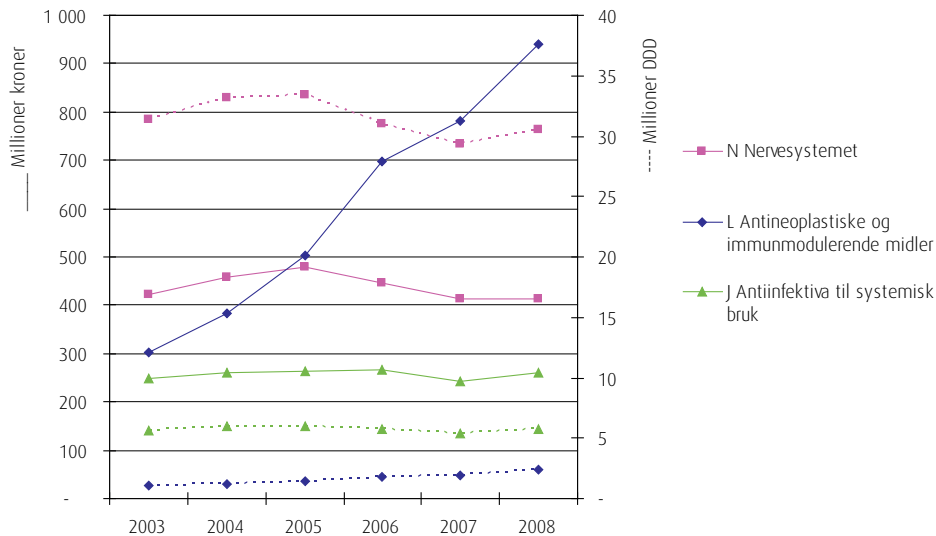
Salget fra apotek til disse institusjonene (ordrekundene) utgjorde 14 prosent av det totale legemiddel-salget.

I tabell 6.2.1 er kun reseptpliktige legemidler solgt etter ordre (sykehus/sykehjem) med. Det har vært en omsetningsøkning i kroner for alle ATC-gruppene fra 2007 til 2008. Utviklingen i omsetning og forbruk for de tre største gruppene vises i figur 6.2.1.

Tabell 6.2.1 Omsetningen av reseptpliktige legemidler til sykehus/institusjoner (ordre) (mill. kroner og mill. DDD)

ATC 1. nivå	Hovedgrupper	2008 mill. kr	Prosent endring 2007-08	2008 mill. DDD	Prosent endring 2007-08
A	Fordøyelsesorganer og stoffskifte	96,0	1,1	9,4	7,8
B	Blod og bloddannende organer	194,1	7,2	11,9	3,9
C	Hjerte og kretsløp	91,1	11,0	22,8	5,2
D	Dermatologiske midler	20,6	5,9	0,0	-1,5
G	Urogenitalsystem og kjønnshormoner	34,2	7,2	2,2	3,0
H	Hormoner til systemisk bruk, ekskl. kjønnshormoner og insulin	33,6	9,1	7,1	2,9
J	Antiinfektiva til systemisk bruk	260,0	7,1	5,7	5,8
L	Antineoplastiske og immunmodulerende midler	939,3	20,4	2,4	24,9
M	Muskler og skjelett	75,2	3,2	3,8	-2,4
N	Nervesystemet	413,3	-0,2	30,6	4,0
P	Antiparasitære midler, insekticider og insektmidler	2,8	-7,8	0,1	-23,4
R	Respirasjonsorganer	55,0	5,6	8,1	3,8
S	Sanseorganer	51,5	43,2	1,2	-3,1
V	Varia	95,8	10,3	0,1	8,1
Totalt		2 362,5	11,0	105,4	4,6

Figur 6.2.1 Omsetningen av de tre største ATC-gruppene til sykehus/institusjoner (ordre) (mill. kroner og mill. DDD).

Omsetningen av antineoplastiske og immunmodulerende midler (ATC-gruppe L) er absolutt dominerende med 939,3 mill. kroner. Økningen i omsetning til sykehus/institusjon skyldes at finansieringsordningen er endret (se kapittel 5.2).

Den nest største gruppen etter omsetning, på 413,3 mill. kroner, er legemidler som virker på nervesystemet (ATC-gruppe N). Gruppen inneholder legemidler

blant annet til anestesi, smertebehandling, psykiske lidelser og behandling av avhengighetslidelser. Forbruket målt i DDD er størst i undergruppene N06A antidepressiva, N05C Hypnotika og sedativa og N02B Andre analgetika og antipyretika, alle tre med rundt 5 mill. DDD. Opioider (N02A) er størst med en omsetning på 69,7 mill. kroner, fulgt av antipsykotiske midler (N05A) med 65 mill. kroner og bedøvelsesmidler (N01A) med 59 mill. kroner.

Tabell 6.2.2 De 10 mest omsatte virkestoffene til sykehus/institusjoner (ordre) (mill. kroner og DDD).

	ATC 5. nivå	Virkestoff	Merkenavn Eksempler	2008 mill. kr	Prosent endring 2007-08	2008 DDD	Prosent endring 2007-08
1	L04AB02	Infliximab	Remicade	339	35	1 564 530	35
2	L01XC02	Rituximab	MabThera	117	21	4 363	20
3	L01XC03	Trastuzumab	Herceptin	107	12	2 520	12
4	L01CD02	Docetaxel	Taxotere	69	6	790	5
5	J01DH02	Meropenem	Meronem	37	11	59 633	14
6	L01XC07	Bevacizumab	Avastin	33	55	983	59
7	M03AX01	Botulinum toxin	Botox, Dysport, Vistabel	31	24	-	-
8	V08AB09	Iodixanol	Visipaque	24	10	-	-
9	L04AA23	Natalizumab	Tysabri	24	257	41 040	257
10	L01XX32	Bortezomib	Velcade	24	41	6 951	44

Se for øvrig omtale av enkelte legemiddelgrupper solgt til helseinstitusjoner (ordrekunder) i kapittel 7.

6.3 OMSETNING AV LEGEMIDLER GITT GODKJENNINGSFRIKAK

Legemidler som ikke har markedsføringstillatelse i Norge, kan likevel brukes i behandlingen av pasienter. Godkjenningssfritak betyr fritak fra kravet om at et legemiddel må ha markedsføringstillatelse for å kunne selges i Norge.

Legen må søke om bruk til den enkelte pasient etter søknad til Statens legemiddelverk, og det kan derved innvilges godkjenningssfritak. Dokumentasjonen av effektivitet og sikkerhet for bruk av

legemidlet i behandling av lidelsen er ikke vurdert av norske helsemyndigheter. Det brukes legemidler uten markedsføringstillatelse både i sykehusbehandling og i primærhelsetjenesten, og søknaden om godkjenningssfritak skal alltid være til den enkelte pasient. Det ble omsatt legemidler importert etter godkjenningssfritaksordningen for 242,9 mill. kroner i 2008. 145,2 mill. kroner var til reseptkunder, mens 97,7 mill. kroner var til sykehus/sykehjem (ordre).

Tabell 6.3.1 Omsetning av legemidler gitt godkjenningssfritak etter ordre (sykehus/sykehjem) i kroner og DDD (mill. kroner og DDD)

ATC 1. nivå	Hovedgrupper	2008 mill. kroner	Prosent endring 2007-08	2008 DDD	Prosent endring 2007-08
A	Fordøyelsesorganer og stoffskifte	3,4	18,0	123 402	37,2
B	Blod og bloddannende organer	11,3	-14,1	19 710	5,7
C	Hjerte og kretsløp	8,8	32,2	112 747	17,0
D	Dermatologiske midler	1,4	60,4	5 247	-7,8
G	Urogenitalsystem og kjønnshormoner	3,2	-2,0	25 582	-41,4
H	Hormoner til systemisk bruk, ekskl. kjønnshormoner og insulin	11,0	24,8	1 455 010	16,8
J	Antiinfektiva til systemisk bruk	10,9	45,0	83 491	27,0
L	Antineoplastiske og immunmodulerende midler	12,0	-27,2	53 296	-36,9
M	Muskler og skjelett	6,6	-19,9	82 541	-17,1
N	Nervesystemet	10,7	-12,0	472 531	-21,5
P	Antiparasitære midler, insekticider og insektmidler	0,6	47,2	6 148	264,9
R	Respirasjonsorganer	1,6	10,0	42 647	-7,2
S	Sanseorganer	3,6	-41,9	9 455	7,9
V	Varia	12,6	-13,4	73	-
Totalt		97,7	-4,9	2 491 881	3,5

Tabell 6.3.2 Omsetning av legemidler gitt godkjenningfritak etter resept (mill. kroner og DDD)

ATC 1. nivå	Hovedgrupper	2008 mill. kr	Prosent endring 2007-08	2008 DDD	Prosent endring 2007-08
A	Fordøyelsesorganer og stoffskifte	8,7	12	572 124	179
B	Blod og bloddannende organer	36,8	40	312 261	-2
C	Hjerte og kretsløp	11,1	7	425 453	30
D	Dermatologiske midler	5,9	-61	219 184	-62
G	Urogenitalsystem og kjønnshormoner	9,8	2	568 095	9
H	Hormoner til systemisk bruk, ekskl. kjønnshormoner og insulin	4,3	13	1 107 376	10
J	Antiinfektiva til systemisk bruk	5,0	8	40 698	-10
L	Antineoplastiske og immunmodulerende midler	14,0	27	86 758	-27
M	Muskler og skjelett	5,7	23	138 352	109
N	Nervesystemet	34,5	14	6 103 988	3
P	Antiparasitære midler, insekticider og insektmidler	0,3	20	10 557	35
R	Respirasjonsorganer	1,3	5	91 034	-5
S	Sanseorganer	1,6	8	13 258	16
V	Varia	6,2	28	215	-62
Totalt		145,2	11	9 689 355	5

Det vil ofte være store variasjoner i hvilke grupper som er størst på dette området. Dette vil variere med hvilke legemidler som får norsk markedsføringstillatelse og tidspunktet for tillatelsen. I 2008 er det gruppe B som er størst. Legemidlene det dreier seg om er midler til behandling av blodsykdommer, blodfaktorer, og andre biologiske midler.

For sykehus/sykehjem er det ikke noen legemiddelgruppe som utmerker seg spesielt. Største enkeltprodukt er dexametason, et glukokortikoid (H02AB02).

6.4 MULTIDOSE

Med multidoser menes maskinell pakking av doseringsesker, til pasienter som trenger hjelp til å dosere og/eller huske å ta legemidlene sine til riktig tid. Multidoser er et virkemiddel for å sikre riktig legemiddelhåndtering, og er spesielt nyttig når pasienter i hjemmesykepleien eller sykehjem trenger hjelp med legemidlene.

Multidoser er et system som krever godt samarbeid mellom pasient, pleiere, lege og apotek. En multidoser består av en forseglet pose med de forskjellige legemidlene som skal tas sammen til et bestemt tidspunkt. Posen er merket med hva den inneholder, pasientens navn og dato, og tidspunkt for inntak. Multidoserposene kommer i en remse med påfølgende doser.

Multidoser ble introdusert på begynnelsen av 1990-tallet. Det har vært en langsom utvikling av systemet fram til de siste årene. Fra 2003 har kommunene fått et tilskudd per år på 500 kroner per pasient i hjemmesykepleien som bruker multidoser. Dette har vært en medvirkende årsak til at kommuner velger multidoser som system for legemiddelhåndtering.

Multidoser gjør legemiddelhåndteringen tryggere, da hver dose er kontrollert, dokumentert og forseglet. Det blir en bedre organisert og mer ryddig håndtering av legemidlene. Samtidig fører systemet til en bedre utnyttelse av sykepleierressursen, da sykepleiere ikke lenger behøver å bruke tid på å fylle i doseringsesker.

I 2006 gjennomførte PriceWaterhouseCoopers (PWC) en samfunnsøkonomisk vurdering av multidoserpakking av legemidler, på oppdrag for Sosial- og helsedirektoratet. De samlede vurderinger og anbefalinger er at antall multidoserbrukere bør økes, og myndighetene bør gi positive signaler til offentlig og private aktører. Systemet må videreutvikles med hensyn på elektronisk samhandling og enhetlig praksis. Dessuten bør det initieres forskningsbaserte studier slik at helseeffektene ved bruk av multidoser kan dokumenteres.

Utvikling

PWC anslår at antallet potensielle multidoserbrukere i hjemmesykepleie og sykehjem til sammen vil være 70 000 – 120 000 fram til år 2015.

I 2006 var antallet pasienter som fikk legemidlene sine pakket som multidoser 15 700. Dette økte til 22 000 pasienter i 2007 (40 prosent økning) og videre til 31 000 pasienter i 2008 (41 prosent økning). Omtrent tre fjerdedeler av brukerne er pasienter i hjemmesykepleien, de resterende er pasienter i sykehjem. Et lite antall (ca 130 brukere) har privat avtale om multidoser, og de betaler for multidoserpakkingen selv.